

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

De Intemperantia passionum, quæ nos in sæculo cruciabant. Cap. v.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

uam lignorum germinantium, possedi seruos, & ancillas, multamque familiam habui; armenta quoque, & magnos ouium greges ultra omnes, qui fuerunt ante me in Hierusalem.] His omnibus, & aliis multis similibus enumeratis, quid de illis sentiat statim subiungit, dicens: Cumque me conuertissem ad vniuersa opera, quae fecerant manus mea, & ad labores, quibus frustra sudaueram, vidi in omnibus vanitatem, & afflictionem animi, & nihil permanere sub sole.] O egregiam artem, quam sapientissimus mortalium, & aded illustratus à Deo, vt in hoc quod dixit, non potuerit errare, non vanam, & inutilem, sed ipsam vanitatem & inutilitatem esse cognouit! O praeclaras curas hominum, illorum scilicet, qui ad contemplandum, & amandum Deum, & ad consequendam felicitatem cōditi sunt, ea curae, quae oculum contemplationis excruciant, voluntatis amore impediunt, & ab itinere aeternitatis abducunt. O sapientissimas occupationes filiorū Adā, qui (vt inquit Oseas) argentum suum, & aurum suum fecerunt sibi idola, vt irerent.] Si igitur istorum, non solum mores & vitia amplectebamur, verum etiā artes & curas admittebamus, & omne nostrum studium erat, rerum temporalium copiam lucrari, reipublicae dignitates ambire, & cumulandis honoribus inhaerere; Verē parentes nostri Amorrhæi, & Chetæi erant, id est, rebelles, & insani, qui & nos infamem & ignominiosam artem lucrandi opes docuerunt, & vitia, ac peccata sua, id est, insaniam & stultitiam in animos nostros transfuderunt.

Isti, o homo, dum eras in saeculo, erant patres tui, à quibus nō corporis vitam, sed animae mortem recepisti, non carnis victum, sed mentis esuriem; non statum mundanum, sed animae tuae casum, & ruinam miserabilem habuisti! Inter istos vitam agebas, qui, vt verum fatear, non tam patres, quam raptores, non tam genitores, quam calumniatores dicendi sunt, qui in opere comites & magistri sunt criminis, in poena tamen sustentatione tibi soli crimen obijciunt, qui verbo delicias, & voluptates suadent, sed re vera animae diuitias, scilicet virtutes diripiunt: Optime enim dixit Gregorius. Calumniatores recte dicere possimus omnes iniquos, non solum, qui exteriora bona rapiunt, sed etiam, qui malis suis operibus, & vitæ reprobæ exemplo, interna nostra dissipare contendunt. Illi namque ea, quae nobis extra sunt, inuadere ambiunt, isti verò nos prædari interiorius querunt. Illi amore rerum, isti non cessant odiis scire virtutum. Illi inuidet, quod habemus, isti quod viuimus. Illi studēt rapere bona exteriora, quia placent, isti satagunt interiora bona dissipare, quia displicent. Quāto igitur morum vita à rerum distat substantia: tantò grauior calumniator est, qui malè viuendo vim nostris inferit moribus, quam qui violenter opprimendo damna ingerit rebus.] Si hoc ita est, verē pater tuus Amorrhæus, qui nō solum in Deum, sed etiam aduersum te suū filium rebellauit: & mater tua Chetæa, quae vsque ad tui cladē, & perniciem insinuit. Quamobrem si Saul pudore afficiebatur, quia ex abiecta familia erat procreatus, vnde dicebat; Nunquid non filius Iemini ego sum, de minima tribu Israël, & cognatio mea nouissima inter omnes familias de tribu Beniamin?] Quanta verecundia affici deberes, qui nō ex aliqua minima cognatione regni Dei processisti, sed ex familia inimicorum Christi, & eorum, qui sanctissimas eius leges proterebant, ac mandata iustissima conculcabant

De intemperantia passionum, quae nos in saeculo cruciabant.

CAPVT V.

ED interdum parētes vulgares, & plebeij solent filios suos ingennē, & liberaliter educare, & honestis studiis instituire, vt quod illis nobilitas generis denegauit, optima educatio, ac vita institutio concedat. At nec istud, o religiose, in saeculo tibi cōcessum est, sed miserabiliter natus, & infeliciter educatus, huius educationis causa, mala nō minima cōtraxisti: Quae Propheta breuiter, sed grauius, & luculenter depingit. Et quando natus es (inquit) in die ortus tui nō est precibus vmbilicus tuus.] Quis vnquam infantulus, tam omnibus humanis praesidijs destitutus caruit illo, aut obstetricis, aut propriae matris beneficio, quō sibi vmbilicus praecideretur? Tu verò in die natalis tui, quando non Deo, sed mundi calamitatibus natus es, hoc tam necessarium beneficio spiritualiter caruisti. Nomine enim vmbilici, aut carnis cōcupiscentiam, cum Gregorio, & Origene, aut aliorum affectuum intemperantiam intelligimus. Quis autem in saeculo tibi libidinem, & luxuriam refecuit? Feminarum aspectus alliciebat, occasionum laquei prouocabant, amicorum exempla, & suasiones excitabant. O quoties forsitan illud Salomonis expertus es! Oculi tui videbunt extraneas, & cor tuū loquetur peruersa, & eris sicut dormiens in medio mari, & quasi sopitus gubernator amisso clauo.] O quoties dixisti, quod statim sequitur: Verberauerunt me, sed non dolui, (cū tamen maximè dolendum esset) traxerunt me, & ego non senti.] Non mirum si verberibus affectus, non doleras, & ad peccati cōsensum tractus, nō sentiebas, siquidē in medio mari, id est, inter innumera pericula & incitamenta peccandi nō vigilabas, sed sopore graui depressus dormiebas. In medio enim mari dormit, (vt Gregorius ait) qui in huius mundi temptationibus positus, prouidere motus irruentium viciorum, quali imminentes vndarum cumulos negligit, & quasi clauum gubernator amittit, quando mens ad regendam nauem corporis, studium sollicitudinis perdit.]

O quoties firmiter decreuisti vincula concupiscentiarum abrumperē, & à tua sentētia, sociorū precibus, amicorū exēplo, & occasione propinquitatis dimotos es, quae nec domo ipsa diuellebatur. Haec autem occasio tam vicina metem ad peccatum inuitans si timeatur, quid nisi turbationem, & inquietudinem? si verò non timeatur, quid nisi miserandum casum efficiat? Nāque iuxta praecipitium vadens (inquit Chrysostomus) quamuis non decidat, tremat, & saepenumero ab ipso submersus tremore decedit: ita & non procul peccata fugiens, sed secus ipsa videns, cum timore viuat, & in ipsa labitur sapius. Etenim alienas curiosè spectans formas, quamuis non mechetur, tamen concupiuit, & iuxta Christi sentētiā factus est adulter: sapius autem ab ipsa concupiscentia & in peccata re ipsa defertur.] Sapienter profecto peccandi occasionem cum praecipio confert. Nam dum ei resistimus, mentem turbat, & assiduis temptationibus, tamquam iaculis, aut telis inquietat, dum autem non resistimus, sed eius importunitati subiicimur, planè miseram animam praecipitē agit, & in barathrum peccati demergit.

Quis etiam aliorum affectuum intemperantiam cohibuit? Multa quidem erant in saeculari vita, quae

affectus

Osee 8.5.

Greg. 2.6. mor. c. 1.6.

1. Reg. 9. 21.

Exec. 16. 4.

Greg. 3.2. mor. c. 1.1. Orig. hom. 6. in Ezech. chi.

Prou. 23. 33.

Greg. 3. p. pastoralis admonit. 33.

Chrys. vi. 1.5. ad populum An. thio.

Matt. 5. 33.

affectus istos magis accenderent. & passionibus acrius inflammarent: nihil tamen, quod tamquam bestiis indomitis frænum iniiceret. Nam verba aliorum imprudenter effusa, passionibus nutriunt, dum cor nostrum tenuissima palea leuius, & instabilis, iam ad inanem gloriam, iam ad tristitiam, iam ad iram, & indignationem traducunt. Quis namque nescit (vt Richardus de Sancto Victore scriptum reliquit) quomodo homo ad tenuem spirantis fauoris auram totus statim inclinatur ad gratiam, & si ex eodem ore, & sub eodem tempore ventus detractionis erumpet. statim affectum in alteram partem flectit. & modum, & in furorem vertit? Miserabile sanè, imò & miserabile; nobilem illam creaturam, ad imaginem Dei creatam, & omni creaturæ prælatam; ad modicum verbum, tenuemque flatum, ad linguæ sonitum, aërisque ictum à rectitudinis suæ statu quasi violenter excuti, moxque mirum in modum huc, illucque raptari. & turbis more in vertiginem agitari.]

Opera quoque similiter easdem passionibus augent. Iste enim fortuna diripit, & iras exsuscitat. ille honorem & bonum nomen extenuat, & odium succendit, vnus temporalibus bonis extollitur, & inuidiam generat, alius sanguine iunctus ab statu suo cadit, & mœrore, ac tristitia nos afficit. Est, qui minas intenet, & timemus; est qui fallaciter montes aureos promittat, & leuiter speramus. Omnia, quæ oculis conspiciamus, auribus percipimus, manibus contrectamus, infantem amorem alunt, ad turpem voluptatem alliciunt. vana, & inutilia desideria multiplicat, adeo, vt aperte illud sapientis experiamur. Quod creaturæ Dei (ob nostram culpam) in odium factæ sunt, & in tentationem animabus hominum, & in masculam pedibus insipientium.] Quis autem explicare sufficit, quantum hæc passionum furias mundanorum inueterata opinio perturbet, dum ignaum, & inertem existimant illum, qui data opportunitate libidini habenas non laxat, inimicum verbis amarulentis non impetit, iniuriam sibi illatam non refert, dignitates non ambit, & omnia, quæ ad luxum & splendorem sæculi faciunt, non concupiscit. Habent mundani sua iura, habent suas leges à nequam sæculo latas, & magno cunctorum statuum plausu promulgatas, diuinæ legi, & voluntati contrarias, quas tanta diligentia custodiunt, & custoditi ab omnibus volunt, vt earum transgressores verbis proscindant, murmurationibus imperant, & nullo loco quietos, & incolumes esse permittant. Qui itaque leges istas mundi non seruat, & diuinis legibus obtemperare contendit, seipsum abnegando, voluptates fugiendo, & lædentibus sibi parcendo, mirum est quantum à stultis mundi habitatoribus rideatur. & nec dignus comuni luce reputetur. Qui itaque leges istas mundi non seruat, & diuinis legibus obtemperare contendit, seipsum abnegando, voluptates fugiendo, & lædentibus sibi parcendo, mirum est quantum à stultis mundi habitatoribus rideatur. & nec dignus comuni luce reputetur. Nam (vt inquit Iob) deridetur iusti simplicitas.] E contrario verò, ait Propheta Regius; quonia laudatur peccator in desideriis animæ suæ, & iniquus benedicitur.]

Quis tandem sufficienter intelliget Diaboli fauentis insidias? Qui affectus nostros tamquam arma sibi aptissima vsurpat, vt nos miseros proprio mucrone confodiat. Hoc enim est, quod eleganter dixit Leo Papa. Nouit cui adhibeat ætus cupiditatis, cui illecebras gulæ ingerat, cui apponat incitamenta luxuriæ, cui infundat virus inuidiæ. Nouit, quem mærore conturbet, quem gaudio fallat, quem metu opprimat, quem admiratione seducat. Omnium discuti consuetudines, ventilat curas, scrutatur affectus, & ibi causas querit nocedi, vbicumque viderit studiosius occupari.]

Hæc omnia passiones nostras vrgebant, & vt nos

ipfos discerperent, acrius incitabant. Quod non erit difficile factæ paginæ exemplis ostendere. Quid enim Dauidem Regem à tanta sanctitate in tantam iniquitatem deiecit, vt propter illum blasphemaretur nomen Domini, nisi occasio potestate fulcita, & diuitiis, ac excellentia dignitatis adiuta? Vidit mulierem se lauam ex aduerso super solarium suum, quæ erat pulchra valde. Quæsiuit, quæ esset mulier, audiuit esse coniugatam, dilectam militis sui, qui tunc temporis erat in castris, & propria domo. & vxoris delictis posthabitis, vitam pro patria, & pro honore ipsius Regis profundeabat. Nihil horum Dauidem cohibuit, & ab adulterij perpetracione retraxit, quia occasio vehemens, & potens excæcauit illum, ne foueam aspiceret, neque Dei offensam, subditi iniuriam, scandalum populi, & propria animæ mortem aduerteret. Quis Ammon ad incestum, & stuprum impulit, & ad extremum, illi ignominiosam, atque impatam mortem attulit, nisi amicorum adulationes, & noxia atque stulta consilia? Dixit enim illi Ionadab filius Semmaa: Quare sic attenuaris macie, fili Regis?] Ac si diceret, cum filius Regis sis, nobilitate polles, opibus, & amicis abundes, & in flore tuæ ætatis consistas, non est æquum, vt curæ, aut desideria te conficiant: sed tuorum famulorum obsequio, quidquid appetieris consequaris, & tuam in omnibus expleas voluntatem. Et audita tristitia ac mæroris causa, Cuba (inquit) super lectum tuum, & languorem simula, cumque venerit pater tuus vt visiter te, Thamar sororis tuæ præsentiam neque ministerium postulabis, quæ ad te venientem poteris opprimere.] Et quis erit qui filium Regis, tot amicis, & familiaribus constitutum sceleris arguat, aut aliqua vitio, aut pœna contristerit? O dolosum amicum, o verba dulcia, sed omni felle, & absinthio amariora, quæ nutantem animarunt, ad scelus prouocarunt, & ad mortem corporis, & animæ, vt verisimile est, induxerunt! Quare iratus est Cain vehementer, & concidit vultus eius:] nisi quia sacrificium Abel fratris sui Domino placuit, & oblatio sua fuit Domini gratia, & fauore priuata? Merito quidem talis oblatio Creatori displicuit, quia fructus terræ, id est, à corde tepido, & terrene emanantes continebat, & nec animum cælestibus rebus intentum, nec desiderium Deo placendi donabat.

Quare filij Iacob inuiderunt Ioseph fratri suo, & primò quidem de inferenda illi morte tractarunt, postea verò mercatoribus Madianitis vendiderunt, & in tantam calamitatem impulerunt? Quia videbant à patre tenerius, & efficacius amari, & omnia eius futuræ prosperitatis indicia æquo animo audire non poterant. Quare Antiochus radix peccati, qui iucundus erat, & dilectus in potestate sua, gaudium amisit, incomparabilem tristitiam ac mærorem incurrit, & in grauissimum languorem incidit? Quia profecto spe sua profigandi Machabæos frustratus est, nec factum est ei sicut cogitabat. Petrus lateri Saluatoris affixus timet ventum vehementem, & procellam maris, quam irridere debuerat, & ideo vani timoris, ac modicæ fidei arguitur. Paulus confidens in Epistolis Sacerdotum, & in sibi tradita ab eis potestate, spirans minatum, & cædis in Discipulos Domini, properat Damascum, vt Christi memoriam delet, & fideles omnes, aut tormentis cõficiat, aut ad patrias cæremõnias reuocet, & à fide in Christum Saluatorem abducatur. Sed quia sperabat in baculo arundineo, voce Domini, ac fulgore prostratur, & quanta sit humana imbecillitas edocetur. Multa sunt alia huius generis in diuinis literis,

quibus

Richardus de Sancto Victore scriptum reliquit

Sapient. 14. 11.

Iob. 1. 2. 4. Psal. 9. 3.

Leo ser. 7. in Natali Domini.

2. Reg. 11. 3.

2. Reg. 13. 4.

Ubidem 5.

Genes. 4. 5.

Gen. 37. 11.

1. Machab. 6. 8.

Matth. 14. 30.

A. 9. 1.

quibus euidenter apparet saeculum plenum esse laqueis, referum periculis, affluentem incitamentis passionum nostrarum, quae dentes earum exacuunt, vires augent, lacertos corroborant, ut impetu in nos facto miseram mentem discernant, salutem dilanent. O quot sunt occasiones, quae fortissimos quosque prosternant, quot amici, & sodales, qui prudentes etiam, & sapientes decipiant, quot fauores, & prosperitates aliorum, quae videntes, & audientes contristent; quot vanae spes, quae rerum mundanarum amatores effrant, quot inanes timores, qui paruulos, & imbecilles deiciant! Ibi sane trepidauerunt timore, ubi non erat timor.] Corporis aduersitates, & afflictiones metuunt, & cruciatus ingentes, qui ab effrenatis passionibus manant, non horrent. Non inuenisti ergo o homo, in saeculo, qui in die ortus tui vmbilicum animi praecideret, id est, carnis concupiscentiam, ac passionum effractionem refecaret.

De difficultate verae poenitentiae in saeculo faciendae.

CAPVT VI.

Ex inordinatis passionibus, tamquam ex fontibus innumera peccata fluebant, & iniquitates manabant, quae animam nostram foedam & deformem reddebant. Maneret tamen nobis aliqua consolatio si in saeculo fuisset facile ad mentem redire, & maculas iniquitatum diluere. Na morbum eo leuiorem iudicamus, quod facilius est illum pellere, & pristinam sanitatem recuperare: sed non ita est. Quare Dominus animam alloquens, postquam dixit: Non est praecisus vmbilicus tuus,] id est, abundantia, & intemperantia passionum non est amputata, statim addit: Et aqua non es lota in salutem.] Haec aqua salutis, vel in salutem lauans, vera poenitentia est. Idem enim antiqui Patres eam secundum baptismum appellarunt, quoniam sicut ille ad delendam maculam originalis peccati est a Domino donatus, ita haec ad diluendas foeditates propriis actibus, post baptismum contractas, est instituta. Haec est aqua post vnam baptismatis salutem fidelibus afferens, quoniam de fontibus Saluatoris emanat, secundum illud, quod legimus in Isaia, Haurietis aquas in gaudio de fontibus Saluatoris.] Saluator hic non est alius quam Christus Dominus, quem Pater angeli ministerio vocauit I E S U S, id est, salutem, vel saluatorem, ut nomen ipsum cum humani generis liberatorem ostenderet. Vnde Hieronymus hunc Isaiae locum interpretans, sic ait: Que supra Emmanuel, deinde spolia detrahe, festina praedari, & reliquis appellarat nominibus, ne videretur alter esse praeter eum, quem Gabriel virgini nunciavit, dicens: Et vocabis nomen eius Iesum, ipse enim saluum faciet populum suum: nunc vocat Saluatorem, & de eius fontibus aquas praedicat hauriendas]

Fontes autem Christi sunt vulnera eius, sicut docet Ambrosius. Nullum (inquit) fetorem poenitentiae, sed odorem gratiae vulnera illa redolebant. Denique non tabes mortis de vulnere eius, sicut hominum caeterorum: sed fons vitae scaturiuit aeternae, ut Scriptura nos edocet, dicens: Et saliet aqua cum delectatione de fontibus Saluatoris. Aqua vero ex istis fontibus fluentes, sacramenta sunt, sed praecipue baptismus, & poenitentia, ille ad diluendum peccatum paruulorum per originem tractum, vel etiam pec-

A cata infidelium, quando iam adulti ad Ecclesiam veniunt: ista ad abstergenda peccata fidelium propriis actibus perpetrata. De vera aqua salutis, aqua Iordanis (quod interpretatur flumen iudicij) in qua Naamam, id est, pulcher, vel affectus pulchritudine, septies, hoc est, perfecte lauatur, ut a peccatorum lepra mundetur. Aqua maris rubri, in qua omnes Aegyptij pereunt, id est iniquitates nostrae subruuntur. Et quid mirum si ista aqua peccata destruat, cum in ea ille, qui solus delet peccata populi, Saluator adueniat. In mari enim, Domine, via tua, & semita tua in aquis multis.] In hoc mari spatiofo, quod (ut inquit Gregorius) cadauera reiecit, & corpora viua conseruat, adest Dominus, peccata mactans, & e cordibus suorum expellens, eosque multis contritionis gemitibus sanans, atque viuificans. Pulchre enim dixit sanctus Ephrem Syrus: Hic medicus caelestis, & bonus Deus, lacrymis, atque gemitibus vulnera curat.] Accede peccator ad bonum hunc medicum, & pro optimo medicamento lacrymas offer: sic enim vult caelestis medicus vnumquemque suis sanare lacrymis. Nullius est negotij lacrymis curari; hoc enim medicamentum non strictius deuincit, neque exacerbat vulnus, sed breui te compendio & sine molestia sanat. Tuas expectat medicus videre lacrymas accede, & noli timere. Ostende & vulnus, & pro medicamento lacrymas, ac gemitus offer.

In ista aqua lacrymarum, ac poenitentiae, perit superbia, interit inuidia, extinguitur flamma luxuriae, & vniuersa peccata destruitur. Quare Scriptura inquit: Poenitemini igitur, ut deleantur peccata vestra.] **C** *ne* rursus: Poenitentiam agite, appropinquauit enim regnum caelorum.] Et, nisi poenitentiam egeritis, omnes similiter peribitis.] Et, si impius egerit poenitentiam omnium iniquitatum eius, quas operatus est, non recordabor.] Et tandem: sine sanguinis effusione, id est, sine peccatorum abiectione, non fit remissio.] Quisquis enim (ut Cassianus ait) ab huius sanguinis effusione gladium spiritus, quod est verbum Dei, voluerit inhibere, absque dubio illa Hieremiae prophetae maledictione plectetur. Nam maledictus (inquit) qui prohibet gladium suum a sanguine. Hic namque est gladius, qui illum noxium sanguinem, quo animatur materia peccatorum, salubriter fondens, quidquid repererit in membris nostris carnale, terrenum conuertit, refecit, & abscondit, ac mortificatos vitios, viuere Deo, & spiritualibus facit vigere virtutibus.] Haec igitur est aqua salutis, quae animam nostram sanat, & a contagio peccatorum in gratia salutem traducit.

Sed quam difficile sit in saeculo hac aqua mundari, & vera poenitentia lauari, tum experientia, tum ratio aperta demonstrat. Omnes quidem fideles aqua ista diluuntur, quia quotannis ex Ecclesia praecipio, aut etiam frequentius ex propria deuotione ad poenitentiam accedunt, sed nescio, an omnes lauentur ad salutem. Sicut enim dixit Origenes, doctor antiquissimus, atque grauissimus, Qui accepimus gratiam baptismi, in nomine Christi loti sumus, sed nescio quis lotus sit in salutem, id est, ita ut vltimam gloriae salutem consequatur. Ita dicere possumus, omnes, qui accepimus gratiam poenitentiae, loti sumus, nescio autem quis vsque ad salutem lauetur, hoc est vsque ad consequendam Dei gratiam a peccatis mundetur. Ille sane poenitentiae susceptione vsque ad salutem lauatur, qui verum supra omne sibi infestum, & detestabile peccata odit, qui tamquam de maximo malo (sicut re vera est) de suis iniquitatibus dolet, qui firmiter, & constanter statuit a pristinis criminibus abstinere, & omnia diuina mandata custodire, dicens intra seipsum,

Iurauit,

Pf. 52. 6.

Isa. 12. 3.

Luc. 1. 31.

Hieron. l. 4. in Isa. 12.

Matth. 1. 21.

Ambros. in Psal. 57.

4. Reg. 5. 14.

Exod. 14. 28.

Psal. 76. 20. Gregor. 5. mor. c. 2.

Ephrem de poenit. ser. 1.

Afor. 3. 19.

Matth. 3. 2.

Luc. 13. 3.

Ezechiel. 18. 21.

Hebr. 9. 21.

Cassian. col. 20. c. 8.

Hierem. 48. 10.

Origen. hom. 9. in Ezech.

Ps. 57. 1.